

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XVII. GIRONA, X DESEMBRE M.CM.XXVI. NVM. CXCIII

GARRETA

*La dansa angèlica que uneix els homes,
la qui els sentits desvetlla a l'art més pura,
la qui és de nostra etnicitat l'alt símbol,
tu has feta eterna.*

*Oh, tu, l'apòstol més fervent, qui en l'alba
del nostre clar ressorgiment teixires,
en homenatge a la Sardana, esplèndids
mantells de porpra!*

*L'ànima brava de la nostra terra
dins teu cantava amb bells esclats de joia;
lliure i serena la cançó floria
i el ritme era ample.*

*Ample era el ritme com la mar llatina
on submergies l'esperit en somnis,
i amb musicals floracions d'idees
ton verb fluïa.*

*Sia per tu nostra millor corona;
tu qui acordares la humanal cadència
de nostra dansa als pitagòrics ritmes
i al plor dels astres!*

J. THARRATS

Documents interessants

UN article del mestre Llongueres lloant les sardanes últimament escrites pel mestre Amadeu Vives, ha motivat la publicació d'interessants treballs signats pel mestre Morera i En Canut Pellicer, i publicats tots ells a la revista «La Sardana», de Barcelona. En nostre prop-passat número publicarem ja la carta contundent del mestre Morera, a la qual n'han seguit una altre del mestre Vives i un altre article del mestre Morera, que per la valor

llur copiem íntegrament.

Mestre Vives se dirigeix a Canut Pellicer i li diu:

“AMB PERMÍS

Sr. Canut Pellicer.

Molt Sr. meu: Permeteu-me que digui quatre paraules, unint així la meua veu al petit aldarull que s'ha armat, amb motiu d'haver jo escrit quatre sardanes, sense voler ofendre a ningú i amb la més bona fe del món.

Començo felicitant-vos pel vostre article car ell demostra que estimeu fervorosament la nostra dansa catalana. Us indigneu amb En Llongueres perquè, segons vós, n'ha fet un gra massa a l'exalçar la valor qualitativa de les meves sardanes, estrenades al Teatre Olympia per la magnífica cobla «Barcelona». Amb franquesa us diré que jo també ho trobo; En Llongueres, n'ha fet un gra massa. Em sembla, no obstant, que per dintre de l'article d'En Llongueres, hi havia més aviat un to general de joia, pel fet que les dites sardanes haguessin estat escrites, i per la seva tendència i característiques especials, que no pas d'elogi incondicional concret per les quatre que motivaren el seu comentari. En aquest sentit jo vaig agrair les paraules d'En Llongueres, prenent-les, més que com un elogi, com un encoratjament. En canvi, el que a vós us indigna, el que a vós us fa escriure quasi amb to de rebentada el vostre article, és precisament tal tendència, tals característiques. Segons vós les úniques veritables sardanes, són les d'En Morera. En Pep Ventura no pot servir de patró, perquè, al vostre entendre, *d'En Pep Ventura encà s'ha fet molt de camí*. (Sense adonar-vos-en, amb tres o quatre paraules heu fet la corretjeta a l'arbre de la tradició). En Garreta tampoc no representa, per a vós, el veritable sardanístic. D'En Toldrà, d'En Francesc Pujol, d'En Manén i d'altres, no en parlem.

Permeteu-me ara vós, doncs, que jo examini la valor d'aquestes afirmacions vostres i que, amb to amical, us faci veure com aneu errat i com amb les vostres opinions

s'aniria ràpidament fins a assecar les arrels de la nostra dansa popular i fins a destruir-la. Així, podríem dir de vós, allò que es diu de certes mares: — «de tant que t'estimo, t'apunyego». —

En primer lloc; quines raons teniu per a afirmar que les úniques veritables sardanes són les d'En Morera?... Vós no en doneu cap. Si les teniu al pap, al pap se us han quedat, car en el vostre article no hi fan pas acte de presència. Però no, no les teniu al pap perquè les tals raons ni existeixen, ni poden existir.

Es que creieu que les sardanes tenen un patró únic revelat per Déu, com les taules de la llei foren revelades a Moisés?... Penseu potser que hi ha un arquetip sardanístic de la naturalesa del qual sols un home en té el secret?...

La sardana, no té més que dues lleis inflexibles: el seu ritme dansaire i el seu caràcter catalanesc. Dins d'aquestes dues lleis, hi caben tots els temperaments, totes les interpretacions. La braó pintoresca i poètica d'un lirisme romàntic d'En Garreta; la grapa mestrívola i el to popular esc d'En Morera; l'exalçada i joiosa joventut d'En Toldrà; la sava lírica, un xic encarcerada, d'En Manén; l'aire de concentrat entusiasme i fons sentit estructural d'En Francesc Pujol... i, per què no?, el to lluminós i d'una certa fantasia, que al meu entendre tenen les meves sardanes, i en general tota la meua música. I que no sigui pres això a tall d'elogi, sino a tall de definició.

Per acabar de precisar bé aquestes idees, sortim-nos un moment de la sardana i pensem en una altra dansa; per exemple, el minuet. El minuet té, com la sardana, una forma rítmica que el caracteritza. Doncs bé, de minuets n'escrigueren, en el seu temps, tots els grans mestres francesos, alemanys i italians. S'atreviria ningú a dir quin és el veritable?... Per què el de Mozart ha d'ésser més minuet que el de Haydn; el de Haydn més que el de Lully; el de Lully més que el de Beethoven o de Haendel o de Paissello?... Al contrari, no ha estat un gran bé per al minuet, i fins per a l'art en general, que tots aquests homes de geni hi deixessin llur petjada?... Doncs així mateix és un gran bé que els músics catalans, més modestament però amb no menys entusiasme, matisin, segons llur imaginació i llur temperament, la catalanesca unitat essencial de la nostra sardana.

I si sortint-nos del camp de la música ens en anem al camp de la pintura, veurem el mateix. Dos pintors de geni retraten un mateix original amb tanta de perfecció que tothom, en veure l'un i l'altre, reconeix instantàniament la persona retratada. Doncs bé; en cadascú hi trobareu al mateix temps l'ànima del pintor. I no solament l'ànima, sinó també l'època, el país, l'escola, les lurs respectives influències, etc. etc... I si esdevé tal cosa interpretant una persona viva, que és el més concret que hi ha al món, que no succeirà estructurant una sardana la primera matèria de la qual és de caràcter purament ideal i, fins a cert punt, convencional?...

I el mateix podria dir-se l'escultura, de la poesia i de totes les arts. Em sembla que les anteriors observacions no deixen cap mena de dubte respecte a l'impossibilitat que ningú no pugui dir que les millors sardanes sien aquestes o aquelles, sempre que estiguin musicalment bé i tinguin l'estructura de dansa pròpia de la sardana. Dintre un cert nivell de perfecció artística indispensable, lo millor, és una qüestió de gust personal i temperamental.

Dues paraules respecte a En Pep Ventura. En Garreta el nega en absolut; vós dieu que d'encà d'En Pep Ventura s'ha fet molt de camí, volent donar a entendre que se'n té de precindir; d'altres, molts, el denigren. Això ara és moda. Ahir volíem fer-li un monument; ara el volem enterrar. Doncs bé: jo el prenc per mestre. Si vós haguéssiu llegit «La Publicitat» del dia 14 de Juliol del corrent any, no hauríeu tingut necessitat de dir que jo sóc un Pep Ventura intel·ligent; jo mateix vareig dir aquestes paraules: —«en compondre-les (les sardanes) he volgut seguir el camí que va fressar Pep Ventura. El meu desig fóra de fer el que ell faria si, a més del seu geni, tenia la tècnica indispensable i vivia avui.»—I ara afegeixo, que el que més greu em sap és no haber sabut ésser, en un cert sentit, tot el Pep Ventura que jo hauria volgut. Perquè, entenguí's bé: En Pep Ventura és el *creador i plasmador* del to i fesomia sentimental de la sardana, o sia d'aquell element, d'aquell matís ideal típic, que fa que la sardana sia sardana i que no sia altra cosa sinó que sardana i que tothom la distingeixi immediatament com a tal, de la mateixa manera que es distingeix una persona d'una altra. Aquesta és la veritable creació d'En Pep Ventura; no una orquestració més o menys ben feta, o una harmonització més o menys rica i que més de quatre vegades, més que harmonització és deformació del veritable esperit sardanístic. Millor, hauria estat cent vegades millor, que En Pep Ventura hagués conegut fonament l'art de la música; però, el que ell va crear, que no s'aprén amb regles més o menys estantisses, ni amb puerils i rebregades escaies de quintes; creació intuïtiva que és alhora forma i fesonomia, i ànima, i definició i pura essència de l'agre de la terra, això, no sols no ho ha esborrat ningú, sinó que més o menys ho ha reproduït tothom, uns coïps adonantse'n, altres, no adonant-se'n, i emprant unes o altres formes, segons la naturalesa i el talent de cadascú. I encara afegiré, que bona sort n'hem tingut uns i altres.

I ara, dues paraules a la lletra del Mestre Morera.

Exceptuant la vostra afirmació que les sardanes compostes pel Mestre Morera són *les úniques* que tenen un veritable valor sardanístic, jo subscric tots els altres elogis que feu de dit Mestre Morera.

No sé el que dirà d'ell la posteritat.

Per l'esmentada lletra, veig que el judici de la posteritat el preocupa, car afirma que es daria vergonya que el trobés amb un bagatge migraat. No ho dubto pas; per

més que en aquestes coses la vergonya que hom pugui tenir, té molt poca importància.

No obstant, aquesta troballa d'una vergonya pòstuma o d'*ultra-tomba*, mereix que la posteritat la recordi.

I ara, Sr. Canut Pellicer, sols me resta oferir-me de vós affm. amic i servent.

AMADEU VIVES.»

Mestre Morera contesta la carta en un sentit article i així se expressa:

“TORNEM-HI!

El mestre Vives diu en el seu article inscrit en el número anterior d'aquest portaveu: «millor hauria estat, cent vegades millor, que En Pep Ventura hagués conegut fonament l'art de la música: però el que ell va crear, que no s'aprèn amb regles més o menys estantisses, ni amb puerils i rebregades escales de quintes», etc. etc.

Què li hauran fet les regles per trobar-les estantisses, i què li haurà fet l'escala de quintes per trobar-la pueril i rebregada?

Com totes, aquestes regles i aquesta escala de quintes, són estantisses i rebregades segons qui les ensenya, i segons com les ensenya.

En música, com en tot, una cosa o altra cal saber, i sempre és millor, *cent vegades millor*, saber del que un fa, que no pas no saber-ne res.

M'agradaria que el mestre Vives vingués a l'Escola; veuria els meus deixebles, que tot començant els estudis per l'escala de quintes, el molt amunt que s'enfilen. Ja sap ell que no sols ensenyo l'escala de quintes; perquè si solament fos això allò que ensenyés, no haurien sortit una bona colla de deixebles que s'han distingit, i es distingeixen pel seu ta'ent, i que han passat després a la categoria de mestre; gràcies a la meva ensenyança, han deixat d'ésser aficionats.

No sóc dels que creuen que un *músic* neixi per l'art del miracle. Si es té talent, amb un estudi, sigui com sigui, ben dirigit, pot arribar-se a tenir una personalitat, xica o gran, mentre que sense haver estudiat seriosament, com que en escriure tenen *d'orientar-se*, les obres sempre tindran més o menys parentiu amb les d'altres autors.

Jo dic, en el número 22 d'aquest butlletí: — «i algun músic de debó llegeixi els articles d'abances mútues que s'han publicat en diaris i revistes, i en llur obres vegi el migradet que han deixat» etc. etc.

Per això que dic, el mestre Vives diu que jo, penso passar a la posteritat! Si hi passaré, o no hi passaré, ni jo ni ningú no pot saber-ho, però el que sí que sé, és que si cap músic de debó, veu les meves obres, no tindrà cap desengany. I com que no crec que el qui escriu ho faci per a la família, d'aquí que tothom desitgi que la seva

obra durí i perdurí. I tots ho hauríem de desitjar en mort i en vida, per poder interessar aquell músic de debó.

Així l'obra en néixer, sortiria més robusta, més sanitosa, i aleshores podria fer com el vi, que com millor és, amb els anys es torna ranci, mentre que sense aquest ideal, és probable, que també com el vi, les obres es tornin agres.

ENRIC MORERA.»

Heu's aquí una campanya del major valor i que tenim la seguretat de que seguiran amb interès nostres llegidors.

Santa Cecília a Girona

la Catedral, i baix l'entusiasta batuta del mestre de capella Mossèn Perramon, amb col·laboració dels mestres Mn. Ribes, del Carme i Mn. Forns, del Mercadal, fusionades les tres capelles de música de la ciutat a les que s'havien agregat valuosos elements amants de la música i devots de llur auriolada patrona, es celebrà enguany també, en forma solemne i amb programa extraordinari, la festivitat de Santa Cecília.

L'acte tingué lloc al matí, a la conventual, cantant-se la Missa «Pontificalis» de Perosi, amb elements d'orquestra i el Credo de la missa dita del Papa Marcello, de Palestrina, i capella.

Si lloances meresqué l'execució acurada de la «Pontificalis», més càlides felicitacions havem encara d'adreçar als organitzadors per l'interpretació del famós Credo, tot ell un poema que les setanta veus allí congregades, virilment entonaren, plenes i expressives a grau màxim, deixant a tothom corprès i amb recança. Sembla que per aitals manifestacions polifòniques les antigues naus de la Seu son una caixa harmònica única; haguesseu sentit les veus evolucionar-hi majestuoses com les onades dins un mar extens, oferint a l'oient una gaubança insuperable.

Queda de sobres demostrat que també a Girona són possibles bones interpretacions d'obres vocals dels millors autors, per tant veurien-se coronats nostres desitjos si aquestes audicions fossin més freqüents. ¿No fóra el cas de pensar més endavant a la formació d'una «Associació de cantors de la Catedral»? Els elements que podrien contribuir-hi ja han donat vigoroses senyals de vida. La paraula última n'és a l'espirit director.

FRANCESC CIVIL

De concerts

BOUILLON - GAVEAU

A presentació del violinista Bouillon i del pianista Gaveau ha sigut una altre manifestació d'art que'ns ha ofert la Associació de Música.

Per noves llegides a la premsa professional, sabíem que aquest notabilíssim violinista estava conceptuat com a un dels primers concertistes francesos, i certament en el concert donat patentitzà son just prestigi. El violinista Bouillon, elevant-lo a la categoria de gran concertista i dintre la tècnica formidable que domina absolutament, una marcada fogositat produïda per un temperament nerviós perjudicava la puresa en les interpretacions, i en totes les obres de virtuosisme una manca de centrament era en el gran violinista la nota dominant. Com a executant es de lo millor que'ns ha fet conèixer la Associació de Música. El seu cop d'arc vigorós i segur produïa efectes sorprenents, i aixís veiem com el saltilat en una de les variacions de Tartini—no de Corelli com equivocadament deia l'amic Eusebius— amb tot i ésser un exercici de grans dificultats semblava en mans d'En Bouillon certament una joguina de la més fàcil realització. Si En Bouillon aconseguix dominar son temperament, serà l'artista complet, car ademés del tècnic és indubtablement artista emotiu.

El pianista Gaveau no pasà de acompanyar-discret i de concertista marcadament incolor.

Per a el pròxim concert se'ns anuncia la presentació de la Orquestra da Càmera, dirigida pel concertista de violoncel Gálvez.

T. SOBREQÜÉS

Associacions de Música

GIRONA. — Curs V, concert III. — Gabriel Bouillon, violinista; Marcel Gaveau, pianista. — Obres de Nardini, Vitali, Schumann-Auer, Chopin, Debussy, Liszt, Paganini, Brahms i Corelli.

AMER. — Saló del Centre. — Extraordinari concert vocal a càrrec de l'Orfeó Rosinyolenc de Salt, amb les tres seccions de senyorettes, homes i nens, en un conjunt total de 90 orfeonistes. Direcció: Didac Bover. — Obres de Millet, Cumelles Ribó, Pérez Moya, Lambert, J. Llongueras, Baró, Vives i Pep Ventura.

FIGUERES.—Curs IV, concert III.—Gabriel Bouillon i Marcel Gaveau.—Obres: Nardini, Vitali, Schumann-Auer, Chopin, Debussy, Liszt, Paganini, Brahms i Corelli.

REUS. — Curs VI, concert XLVII. — Festa de música i poesia Tomàs Garcés. — Obres: T. Garcés, E. Toldrà, J. Serra, X. Gols, J. Llongueras, J. Pahissa, F. Pujol i A. Vives.

Noticiari

Acabada la brillant sèrie de concerts que ha realitzat amb la seva orquestra, el mestre Pau Casals ha sortit aquest cap a la seva acostumada «*tournee*» d'hivern, començant pel Nord d'Espanya. En passar per Madrid, va tenir l'honor d'ésser rebut per la reina donya Maria Cristina, qui s'interessà en gran manera per l'obra artístico-cultural que ve realitzant En Pau Casals, i li manifestà que el seu august fill li havia fet els més grans elogis de l'audició de la seva orquestra, que va tenir lloc, com és sabut, recentment, durant la seva estada a Barcelona. La reina mare expressà els seus grans desigs de sentir l'orquestra, i oferí fer tot el possible per assistir a algun dels festivals Beethoven anunciats per a la pròxima primavera.

Després de detenir-se a París, on no li ha estat possible donar més que un concert, En Pau Casals es troba ja a Londres, on dirigirà la cèlebre Orquestra Simfònica de l'esmentada capital, i demés efectuarà una «*tournee*» de concertista per les principals ciutats d'Anglaterra, fins a mitjan desembre, època en la qual s'embarcarà cap a l'Amèrica del Nord. Com cada any, actuarà als Estats Units fins a principis de març.

Aquest any es veu obligat a avançar el seu retorn a Europa per a correspondre a la honrosa invitació que l'insigne artista ha rebut del Comitè dels grans Festivals Beethoven de Viena, amb l'objecte de col·laborar-hi com a director d'orquestra i concertista de violoncel. Després d'una «*tournee*» de recitals per Budapest Brunn, Praga, Gratz i Berlín. En Pau Casals donarà a Viena tres recitals consagrats completament a Beethoven en les festes del Centenari, i àdhuc dirigirà l'Orquestra Filharmònica de Viena, juntament amb el mestre Veingartner, en el festival màxim assenyalat per al dia 27 de març, en el qual el nostre artista interpretarà l'Obertura de Coriolà i la Vuitena Simfonia.

A principi d'abril efectuarà una «*tournee*» de recitals per Suïssa i tot seguit tornarà a Barcelona per a començar immediatament els assaigs de la seva orquestra, preparatius de la sèrie de Primavera, que serà consagrada completament a Beethoven, i començarà la segona quinzena del propvenent abril.

IMPREMTA

DALMAU CARLES, PLA. S. A.

GIRONA